

Zsugyel
János

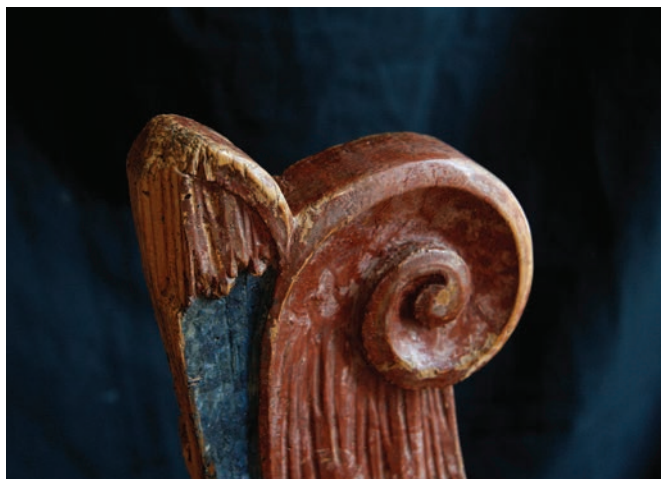
„Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonal...”

Gondolatok az egyházi pénzügyek fenntarthatóságáról

Hitünk szerint egyházunk múltját, jelenét, jövőjét Jézus Krisztus élete, halála és feltámadása határozza meg, így tevékenységünk anyagi hátterének balgaság lenne túlzott jelentőséget tulajdonítani. Ugyanakkor az egyházi területek napirendjének jelentős hányadát a pénzügyi döntések előkészítése és végrehajtása teszi ki, így az egyházi közgondolkodásban mégsem kerülhető meg az anyagi helyzetünkre vonatkozó álláspontunk érdemi tisztázása.

A *Láthatóan evangélikus* című stratégiai dokumentumban alig láthatóan jelennek meg a stratégia pénzügyi vonatkozásai, hiszen csak az utolsó prioritás utolsó bekezdése vet számot jelenlegi működésünk anyagi alapjaival s az ennek oldására irányuló törekvésünkkel:

„Egyházunk működésének pénzügyi forrásai jelenleg még a korábbi évtizedek jogfosztásaiból adódó legkisebb rossz megoldással, az állam költségvetési döntéseitől függő támogatáson alapulnak. Bár nem felmérhető, mikorra tudunk a hívek adófelajánlásai, illetve áldozatvállalása révén működni, de már most el kell kezdenünk kis lépésekkel jelezni, hogy felelős gazdálkodással, erőnkhez mérten önállóan tudunk gondoskodni gyülekezeteink és intézményeink fenntartásáról. Evangélikus kötődésű vagy csupán a szolidaritást és társadalmi felelősségvállalásunkat elismerő tehetősebb polgártársainknak hitelesen kívánjuk megmutatni, hogy miért érdemes a Magyarországi Evangélikus Egyházra bízniuk közcélú felajánlásaikat.”

Mind a helyzetértékelés, mind a kibontakozás irányának kijelölése helyes, de nem kerülhető meg az elérésükhöz szükséges út kijelölése. Az állami költségvetésből kapott támogatások átmeneti jellegét nem árt magunkban tudatosítanunk, bár a jövedelmet hozó egyházi tulajdonok kárpótlás nélküli államosítása miatt e támogatások is csak részben kompenzálhatják az elszenvedett károkat. (Németországban a napóleoni időkben elkobzott tulajdonok miatt máig is folyósítanak járadékokat az egyházaknak.) Az állami támogatások folyósítása azonban az egyház tevékenységét pozitívan megítélő politikai irányzatok kormányzati pozícióinak is függvénye, így kockázatoknak van kitéve. A kormányzattal szembeni alkupozíció pedig az egyházak társadalmi súlyának függvényében változó, s a legutóbbi népszámlálás adataiban

megjelenő tendenciák legalábbis gondolkodóba kell hogy ejtsenek bennünket. Amennyiben az egyháztagságot statisztikai szempontból sem vállaló népesség aránya a jövőben az eddigiekhez hasonló mértékben növekszik, a kormányzattal szembeni alkupozíciónk drámai csökkenésére számíthatunk, ami előbb-utóbb az állami költségvetési támogatási készség csökkenésében jelentkezik majd. A fentiek miatt a kibontakozás útjának az egyház anyagi alapjainak erősítése mellett egyházunk társadalmi támogatottságának növelése marad.

Legfontosabb feladat a gyülekezetek önfenntartó képességének erősítése. A legnagyobb gondok talán ezen a területen várnak ránk. Az egyházfenntartók létszámának csökkenése, az általános elszegényedés ezen a területen a legfenyegetőbb. Bizonyára emelhető még a hívek áldozatkészsége is, hiszen éves jövedelmük 1 százalékának felajánlása esetén már egy száz fő létszámú gyülekezet is képes a hívek átlagos életszínvonalának megfelelő jövedelmet biztosítani a lelkészének. (Természetesen további 1–2 százaléknyi áldozatvállalás szükséges az egyházi ingatlanok és a gépkocsi fenntartásához, de még ez is távol áll a történelmi tizedtől.) A szórványhelyzetbe szorult vidéki gyülekezetek esetén azonban ez sem elegendő. Szükséges lesz a lelkési minimumjövedelem (szerény, de értelmiségi életvitelhez, anyagi gondoktól mentes családfenntartáshoz szükséges jövedelemszint) meghatározása, hogy a kedvezőtlen anyagi helyzetbe került gyülekezetek is kiváló képességű, motivált lelkészeket tudjanak alkalmazni. A gyülekezetek által biztosított jövedelmeket központi forrásokból kell kiegészíteni erre a minimális jövedelemszintre, s a szolidaritási gondolatnak ez által is érvényt kell szerezni. Ez a jövedelemtranszfer azonban nem lehet egyirányú utca. A gyülekezeti önállóság protestáns hagyományának egyoldalú hangoztatásával számos gyülekezet nem fogad el tanácsot, nem enged beleszólást tevékenységébe, holott a közegyházi támogatásra igényt formál. Ki kell dolgozni a lelkési munka értékelésének komplex rendszerét, s a közegyházi szolidaritást élvező egyházközségek missziós tevékenységét harmonizálni kell a közegyházi célokkal.

Az egyházunk kezelésében levő oktatási és szociális intézmények kiváló missziós esélyt teremtettek, a spirituális és anyagi fejlődés lehetőségét nyújtják. Ehhez az intézményrendszerhez foggal-körömmel ragaszkodunk kell, óvatos bővítésére minden kínálózó lehetőséget ki kell használnunk. Az intézmények aktivitási teret és jövedelemforrást jelentenek a lelkészeknek, munkalehetőséget az evangélikus munkavállalóknak, valamint a szülőknön, hozzátartozókon keresztül egyházunk társadalmi elfogadottságát is növelik. Az intézményrendszer fenntarthatósága természetesen az állami normatívák juttatásának függvénye, ezért minden fórumon küzdenünk

kell azért, hogy az állami költségvetés nehéz helyzete ellenére fennmaradjon, esetleg javuljon a finanszírozás jelenlegi szintje.

Egyházunk társadalmi befolyását növelhetik a szép számmal tevékenykedő gyülekezeti, egyházi kezelésű alapítványok és egyesületek. Ezek a szervezetek nemcsak arra szolgálnak, hogy az egyháztagok közcélú 1 százalékos adófelajánlásait fogadják (bár ez sem elhanyagolható segítség intézményeink, gyülekezeteink pénzügyi gondjainak megoldásában), hanem a kívülállók megszólításának, tevékenységünkbe történő bevonásának terepei is lehetnek. Az e szervezetek által lebonyolított programok segíthetnek az önkéntesek aktivizálásában. A gyülekezeteink tulajdonában álló ingatlanok (gyülekezeti termek, istentiszteleti terek) kiváló teret adhatnak kulturális, közösségi rendezvényeknek. Éljük a „láthatóság” lehetőségével, mutassuk meg magunkat, erősítsük kötődésünket lakóörnyezetünkkel!

Váljunk sáfáraivá a ránk bízott anyagi erőforrásoknak és bizalmi tőkének, a Lutheránus Világszövetség stratégiai dokumentumának szellemében:

„Felelősen sáfárkodunk a forrásokkal és a felelősséggel, amelyet Isten ránk bízott. Elköteleztetek vagyunk az átláthatóság iránt céljainkban, folyamatainkban, döntéseinkben, a források használatában, hogy számon kérhetőek legyünk az emberek felé, akiket szolgálunk, illetve tagegyházaink, partnereink és adományozóink felé.”

Sose tévesszük szemünk elől, hogy az előző generációk által felhalmozott javakat és a ránk bízott jövedelmeket nem megőrzésre és öncélú gyarapításra, hanem az anyagi és lelki szükségset szenvedők szolgálatára kaptuk! Úgy, ahogy a hamis sáfárról szóló példázatban (Lk 16,1–15) Jézus szól hozzánk: *„Én is mondom nektek: szereztetek magatoknak barátokat a hamis mammonnal, hogy amikor elfogy, befogadjanak titeket az örök hajlékukba.”* (Lk 16,9)

Zsugyel János (1954) közgazdász, egyetemi docens a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Karán. A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Számvevőszékének elnöke. A Magyar Bibliatársulat Alapítvány kurátora. Feleségével együtt három gyermeket nevelt fel, négy unokája van.